

Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 19. maaliskuuta 2026
(OR. en)

EUCO 1/26

CO EUR 1
CONCL 1

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvoston kokous (19. maaliskuuta 2026) – Päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät päätelmät.

Portugalin tuhoisien äärimmäisten sääilmiöiden johdosta Eurooppa-neuvosto ilmaisee syvimmän osanottonsa ja solidaarisuutensa Portugalin kansalle.

* *

Eurooppa-neuvosto keskusteli YK:n pääsihteerin António Guterresin kanssa geopoliittisesta tilanteesta ja monenvälisyydestä.

*

* *

I UKRAINA

1. Eurooppa-neuvosto kävi keskustelun Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin kanssa.
2. Eurooppa-neuvosto keskusteli Ukrainaa koskevista viimeisimmistä tapahtumista. 25 valtion- tai hallitusten johtajaa tuki vakaasti asiakirjassa EUCO 2/26 olevaa tekstiä.
3. Eurooppa-neuvosto palaa tähän aiheeseen seuraavassa kokouksessaan.

II LÄHI-ITÄ

Iran

4. Iranin ja sen lähialueen tapahtumat uhkaavat alueellista ja globaalia turvallisuutta. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia osapuolia lieventämään jännitteitä, noudattamaan mahdollisimman suurta pidättyvyyttä, suojelemaan siviilejä ja siviili-infrastruktuuria ja noudattamaan kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, myös YK:n peruskirjan periaatteita ja kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Tässä yhteydessä se kehottaa keskeyttämään iskut energia- ja vesilaitoksiin. Eurooppa-neuvosto pitää valitettavana kaikkia siviiliuhreja ja seuraa tiiviisti vihamielisyksien kauaskantoisia vaikutuksia muun muassa talouden vakauteen.

5. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Iranin summittaiset sotilaalliset iskut alueen maihin ja ilmaisee solidaarisuutensa asianomaisille maille. Se kehottaa Irania ja sen sijaisjoukkoja lopettamaan nämä hyökkäykset välittömästi ja kunnioittamaan alueen maiden suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2817 mukaisesti. Päätöslauselma olisi pantava kokonaisuudessaan täytäntöön. Eurooppa-neuvosto korostaa yhteisten toimien merkitystä autettaessa kumppaneita vahvistamaan droonientorjunnan ja ilmapuolustuksen suorituskykyään. Tässä yhteydessä se pitää myönteisenä Ukrainan valmiutta tarjota Persianlahden maille tukea ja asiantuntemusta ilmapuolustuksessa ja droonintorjuntajärjestelmissä.
6. Euroopan unioni tukee vakaasti ja yksiselitteisesti alueen lähellä sijaitsevia jäsenvaltioita. Se on tyytyväinen jäsenvaltioiden tältä osin antamaan tukeen, erityisesti sotilasvoimavarojen lähettämiseen itäiselle Välimerelle ja tukemaan Kyprosta. Eurooppa-neuvosto panee merkille Kyproksen aikomuksen aloittaa keskustelut Ison-Britannian kanssa Ison-Britannian tukikohdista Kyproksessa ja on valmis antamaan tarvittaessa apua.
7. Eurooppa-neuvosto muistuttaa tarpeesta turvata alueen ilmatila sekä varmistaa merellinen turvallisuus ja kunnioittaa merenkulun vapautta. Se tuomitsee kaikki toimet, jotka uhkaavat merenkulkua tai estävät aluksia pääsemästä Hormuzinsalmeen ja poistumasta sieltä.
8. Eurooppa-neuvosto korostaa EUNAVFOR ASPIDES- ja EUNAVFOR Atalanta -meripuolustusoperaatioiden roolia ja pyytää vahvistamaan niitä lisävoimavaroilla niiden toimeksiantojen mukaisesti.
9. Eurooppa-neuvosto panee myös tyytyväisenä merkille jäsenvaltioiden ilmoittamat lisätoimet, muun muassa koordinoinnin vahvistamisen alueen kumppaneiden kanssa, merenkulun vapauden varmistamiseksi Hormuzinsalmessa, kun edellytykset täyttyvät.

10. Euroopan unioni jatkaa turvallisuutensa ja etujensa suojelua ja tekee yhteistyötä alueellisten ja globaalien kumppaneiden kanssa jatkuvista vihamielisyyksistä aiheutuvien vaikutusten torjumiseksi. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen EU:n kansalaisten turvallisuuden alueella, muun muassa tarjoamalla edellytykset heidän turvalliselle poistumiselleen alueelta.
11. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota raportoimaan edelleen neuvostolle viimeaikaisten tapahtumien mahdollisista vaikutuksista EU:hun energiaturvallisuuden ja energian hinnan, toimitusketjujen ja muuttoliikkeen kannalta sekä ehdottamaan tarvittaessa toimenpiteitä. Lisäksi se kehottaa järjestämään EU-tason koordinointia, myös sisäiseen turvallisuuteen mahdollisesti kohdistuvien vaikutusten osalta.
12. Konflikti ei ole aiheuttanut välittömiä muuttovirtoja Euroopan unioniin. Eurooppa-neuvosto korostaa kuitenkin, että on tärkeää pysyä erityisen valppaana ja varmistaa tarvittava varautumisen taso EU:n viime vuosina kehittämien välineiden ja politiikkojen pohjalta. Vuoden 2015 muuttoliikekriisistä saatujen kokemusten perusteella ja vastaavan tilanteen välttämiseksi EU on valmis ottamaan täysimääräisesti käyttöön diplomaattiset, oikeudelliset, operatiiviset ja taloudelliset välineensä EU:hun suuntautuvan hallitsemattoman muuttoliikkeen ehkäisemiseksi ja Euroopan turvallisuuden säilyttämiseksi. Euroopan unionin ulkorajojen turvallisuutta ja valvontaa vahvistetaan edelleen. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää tehdä yhteistyötä alueen kumppaneiden kanssa sen varmistamiseksi, että ne saavat tarvittavaa apua ja tukea.
13. Euroopan unioni jatkaa yhteistyötä alueen kumppaneiden kanssa edistääkseen jännitteiden lieventämistä ja alueellista vakautta. Se on valmis osallistumaan kaikkiin diplomaattisiin toimiin, joilla vähennetään jännitteitä ja pyritään kestäväan ratkaisuun, jolla päätetään vihollisuudet, estetään Irania hankkimasta ydinasetta sekä lopetetaan sen epävakauttavat toimet, myös ballististen ohjusten ohjelma.

14. Eurooppa-neuvosto toistaa, ettei Iranin saa koskaan antaa hankkia ydinasetta ja että sen on noudatettava ydinsulkusopimuksen mukaisia oikeudellisesti sitovia ydinalan valvontasitoumuksiaan. Eurooppa-neuvosto kehottaa Irania aloittamaan uudelleen täysimääräisen yhteistyön Kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa.
15. Eurooppa-neuvosto kehottaa Iranin hallintoa lopettamaan omaan kansaansa kohdistuvat väkivaltaisuuDET ja tukahduttamistoimet. Se kehottaa kunnioittamaan Iranin kansan yleismaailmallisia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, myös oikeutta päättää omasta tulevaisuudestaan.

Gaza/Länsiranta

16. Eurooppa-neuvosto keskusteli Gazan ja Länsirannan, myös Itä-Jerusalemin, tilanteen heikkenemisestä, joka aiheuttaa vakavaa huolta. Se vahvistaa, että Euroopan unioni on sitoutunut kansainväliseen oikeuteen sekä asiaankuuluvien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisesti kahden valtion ratkaisuun perustuvaan kattavaan, oikeudenmukaiseen ja kestäväään rauhaan, jossa kaksi demokraattista valtiota, Israel ja Palestiina, elävät rinnakkain turvallisten ja tunnustettujen rajojen sisällä.
17. Eurooppa-neuvosto kehottaa jälleen kaikkia osapuolia panemaan tulitauon ja kaikki muut YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2803 määräykset täysimääräisesti täytäntöön asiaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien ja kansainvälisten poliittisten ja oikeudellisten periaatteiden mukaisesti. Tässä yhteydessä se vaatii Hamasin ja muiden valtiosta riippumattomien aseistettujen ryhmien pysyvää aseistariisuntaa, Israelin joukkojen täydellistä vetäytymistä Gazan kaistalta ja väliaikaisten kansainvälisten vakautusjoukkojen (ISF) sijoittamista alueelle Gazan konfliktin lopettamista koskevan kattavan suunnitelman mukaisesti.

18. Euroopan unioni on valmis työskentelemään Gazan konfliktin lopettamista koskevan kattavan suunnitelman täytäntöönpanemiseksi YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2803 mukaisesti. Rafahin rajanylityspaikkaa varten perustetun Euroopan unionin rajavalvonnan avustusoperaation (EU BAM Rafah) osalta Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia osapuolia avaamaan Rafahin rajanylityspaikan uudelleen, helpottamaan tarkastuksia ja lisäämään rajanylitysten määrää. Se kehottaa nopeuttamaan valmisteluita palestiinalaisalueilla toteutettavan Euroopan unionin poliisioperaation (EUPOL COPPS) vahvistamiseksi.
19. Eurooppa-neuvosto pitää valitettavana Gazan jatkuvaa katastrofaalista humanitaarista tilannetta ja kehottaa Israelia sallimaan humanitaarisen avun välittömän ja esteettömän pääsyn ja keskeytymättömän jakelun kaikkialle Gazaan, myös maareittejä täydentävän Kyproksen merikäytävän kautta, sekä antamaan YK:lle ja sen järjestöille sekä humanitaarisille järjestöille mahdollisuuden työskennellä riippumattomasti ja puolueettomasti ihmishenkien pelastamiseksi ja kärsimyksen vähentämiseksi. Se kehottaa Israelia kumoamaan päätöksensä kansalaisjärjestöjen rekisteröintiä koskevasta laista, avaamaan Gazan rajanylityspaikat uudelleen ja noudattamaan täysimääräisesti kaikkia kansainvälisen oikeuden ja myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan. Eurooppa-neuvosto toistaa, että on tärkeää varmistaa siviilien suojele kaikkina aikoina.
20. Euroopan unioni tekee yhteistyötä kansainvälisten ja alueellisten sidosryhmien kanssa edistääkseen Gazan jälleenrakentamista ja kehittämistä kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Lisäksi Euroopan unioni tukee edelleen palestiinalaishallintoa, myös sen käynnissä olevassa uudistusohjelmassa, jotta se voi ottaa Gazan turvallisesti ja tehokkaasti takaisin hallintaansa. Eurooppa-neuvosto kehottaa Israelia kiireellisesti vapauttamaan pidätetyt tullimaksutulot ja laajentamaan israelilaisten ja palestiinalaisten pankkien välisiä kirjeenvaihtajapankkipalveluja, joita molempia tarvitaan varmistamaan palestiinalaishallinnon moitteeton toiminta ja keskeisten palvelujen tarjoaminen väestölle.

21. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Kansainvälisen tuomioistuimen 19. heinäkuuta 2024 antamassa neuvoa-antavassa lausunnossa laittomiksi todetut Israelin yksipuoliset toimet, joilla pyritään laajentamaan sen läsnäoloa Länsirannalla, myös Itä-Jerusalemossa. Se kehottaa Israelin hallitusta kumoamaan nämä päätökset, noudattamaan kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan ja suojelemaan miehitettyjen alueiden palestiinalaisväestöä. Eurooppa-neuvosto toistaa kehotuksensa säilyttää Jerusalemin pyhiä paikkoja koskevat status quo -järjestelyt ja noudattaa niitä.
22. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi siirtokuntalaisten palestiinalaisiin siviileihin kohdistaman jatkuvan ja lisääntyvän väkivallan, kristittyjen yhteisöihin kohdistettu väkivalta mukaan lukien, ja toistaa neuvostolle esittämänsä kehotuksen jatkaa työtä uusien rajoittavien toimenpiteiden määräämiseksi siirtokuntien ääriryhmille sekä niitä tukeville yhteisöille ja järjestöille.

Libanon

23. Eurooppa-neuvosto on syvästi huolissaan vihamielisyyksien lisääntymisestä Libanonissa ja niiden vakavista vaikutuksista siviileihin. Tällaisia vaikutuksia ovat muun muassa laajamittainen pakkomuutto, kärsimys ja ihmishenkien menetykset. Eurooppa-neuvosto kehottaa lieventämään jännitteitä, suojelemaan siviilejä ja siviili-infrastruktuuria sekä noudattamaan kansainvälistä oikeutta, myös kansainvälistä humanitaarista oikeutta. Euroopan unioni aikoo edelleen tukea Libanonia, sen viranomaisia ja kansaa ja hyödyntää hätäapuvaramuksiaan auttaakseen tilanteesta kärsivää siviiliväestöä. Se tukee jatkossakin Libanonin valtion suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta ja valtiorakenteiden kehittämistä.
24. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Hizbollahin päätöksen hyökätä Israeliin Iranin tukemiseksi ja vaatii sitä lopettamaan toimensa välittömästi. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Libanonin viranomaisten päätökseen kieltää Hizbollahin sotilaallinen toiminta. Euroopan unioni tukee viranomaisten toimia, joilla pyritään vahvistamaan Libanonin asevoimia, jotta koko Libanonin alue saataisiin hallintaan.

25. Eurooppa-neuvosto toistaa kaikille osapuolille osoittamansa kehotuksen panna täytäntöön 27. marraskuuta 2024 tehdyn tulitaukosopimuksen ehdot ja noudattaa niitä ja panna kokonaisuudessaan täytäntöön YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 1701. Eurooppa-neuvosto kehottaa Israelia pidättymään kärjistämästä tilannetta entisestään ilma- tai maaoperaatioilla ja kunnioittamaan Libanonin suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Se kehottaa kaikkia osapuolia varmistamaan siviilien ja siviili-infrastruktuurin suojelun ja pidättymään toimista, jotka johtaisivat uusiin pakkomuuttoihin.
26. Eurooppa-neuvosto vahvistaa horjumattoman tukensa YK:n Libanonissa oleville väliaikaisille rauhanturvajoukoille (UNIFIL), joilla on keskeinen vakauttava rooli. Eurooppa-neuvosto tuomitsee UNIFILin henkilöstöön kohdistuvat iskut, joita ei voida hyväksyä, ja vaatii tutkimaan ne perusteellisesti. Tällaiset hyökkäykset YK:n rauhanturvaajia vastaan rikkovat vakavasti kansainvälistä oikeutta, niitä ei voida mitenkään hyväksyä ja ne on lopetettava välittömästi.

III KILPAILUKYKY JA SISÄMARKKINAT

Yhden Euroopan yhdet markkinat

27. Erittäin kilpailukykyistä sosiaalista markkinataloutta koskevaan Euroopan unionin tavoitteeseen pyrkiminen tässä maailmantilanteessa edellyttää uudistettua määrätietoisuutta, jotta voidaan edistää unionin kilpailukykyä, lisätä sen häiriönsietokykyä sekä parantaa sen strategista riippumattomuutta ja taloudellista turvallisuutta Euroopan vaurauden ja yhteiskuntamallin säilyttämiseksi.
28. Eurooppa-neuvosto on sen vuoksi päättänyt käynnistää ”yhden Euroopan yhdet markkinat” -ohjelman, joka on määrä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan vuonna 2026 ja viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.
29. Eurooppa-neuvosto kehottaa Euroopan parlamenttia, neuvostoa ja komissiota toteuttamaan ohjelman kiireellisesti, ottaen huomioon muun muassa komission puheenjohtajan äskettäisen kirjeen. Se aikoo tarkastella säännöllisesti edistymistä kaikilla osa-alueilla ja antaa tarvittaessa strategista lisäohjausta.

Sisämarkkinat

30. Eurooppa-neuvosto korostaa, että kaikki jäsenvaltiot ja EU:n toimielimet jakavat kiireellisen vastuun sisämarkkinoiden jatkuvasta syventämisestä ja yhdentämisestä kaikkien neljän vapauden osalta sekä markkinoiden yksinkertaistamisesta ihmisten ja yritysten kannalta. Kaikenkokoisten yritysten olisi pystyttävä toimimaan saumattomasti kaikkialla sisämarkkinoilla ja laajentamaan toimintaansa saavuttaakseen täyden potentiaalinsa. Yksien markkinoiden lähestymistapa ja 27 kansallisen säännösten korvaavat yhdenmukaiset EU:n laajuiset säännöt yksinkertaistavat jo itsessään tilannetta, samoin kuin vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen moitteeton soveltaminen. Lähestymistapa vahvistaa sisämarkkinoiden eheyttä ja varmistaa samalla tasapuoliset toimintaedellytykset sekä sisäisesti että globaalisti sekä parantaa yhteyksiä ja nostaa kansalaisten elintaso.
31. Tätä varten Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä ehkäisemään ja poistamaan neljän vapauden toteutumista haittaavia esteitä ja erityisesti esteitä, jotka mainittiin komission sisämarkkinastrategiassa toukokuulta 2025. Tavoitteena on konkreettinen ja silminnähtävä edistyminen viimeistään maaliskuuhun 2027 mennessä.
32. Eurooppa-neuvosto kehottaa asettamaan etusijalle erityisesti seuraavat toimet:
- a) yhtiölainsäädännön 28. järjestelmä, jolla autetaan eurooppalaisia yrityksiä, erityisesti innovatiivisia yrityksiä, pk-yrityksiä ja startup-yrityksiä, toimimaan ja laajentamaan toimintaansa sisämarkkinoilla yksinkertaiselta ja oletusarvoisesti digitaaliselta pohjalta. Lainsäätäjien olisi sovittava tästä valinnaisesta yhdenmukaistetusta järjestelmästä vuoden 2026 loppuun mennessä 18. maaliskuuta 2026 annetun komission ehdotuksen pohjalta;
 - b) yksinkertainen, yhtenäinen ja vapaaehtoinen sähköinen ilmoitusjärjestelmä rajatylittävään palvelujen tarjoamiseen hallinnollisen taakan vähentämiseksi, kun työntekijöitä lähetetään tilapäisesti muihin jäsenvaltioihin, ja näiden työntekijöiden oikeuksien turvaamiseksi. Lainsäätäjien olisi sovittava asiasta kesäkuuhun 2026 mennessä;

- c) edistetään työntekijöiden vapaata liikkuvuutta parantamalla ammattipätevyyden vastavuoroista tunnustamista ja vahvistamalla tutkintojen ja osaamisen siirrettävyyttä yli kansallisten rajojen muun muassa digitalisaation ja yhteentoimivuuden avulla. Tästä olisi sovittava syksyyn 2026 mennessä esitettävän komission ehdotuksen pohjalta;
 - d) pannaan täytäntöön yhden kerran periaate, muun muassa eurooppalaisen yrityslompakon avulla. Siinä hyödynnetään olemassa olevia ratkaisuja ja pyritään digitalisoimaan yritysten välinen vuorovaikutus ja yksinkertaistamaan hallinnollisia menettelyjä kaikkialla EU:ssa, ja lainsäätäjien on määrä sopia siitä ennen vuoden 2026 loppua;
 - e) parannetaan kuluttajansuojaa ja EU:n normien täytäntöönpanoa vahvistamalla vuoden 2026 loppuun mennessä esitettävän komission ehdotuksen pohjalta tuotteiden markkinoille saattamista koskevia suojatoimia, erityisesti kolmansista maista peräisin olevien vaatimustenvastaisten tuotteiden valvontaa varten;
 - f) helpotetaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta käsittelemällä vuoden 2026 loppuun mennessä esitettävän komission ehdotuksen pohjalta hajanaisia tuotemerkintä- ja pakkausvaatimuksia, myös digitaalisten ratkaisujen avulla. Tässä yhteydessä olisi myös puututtava sisämarkkinoita pirstaloivien alueellisten toimitusrajoitusten kielteisiin vaikutuksiin.
33. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota parantamaan kaikkialla unionissa yritysten edellytyksiä saavuttaa globaalitason investointien, innovoinnin ja kilpailun edellyttämä mittakaava. Tähän kuuluu myös yrityskeskittymiä koskevien suuntaviivojen käynnissä oleva uudelleentarkastelu. Suuntaviivoilla olisi edelleen varmistettava tehokas kilpailu.
34. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota varmistamaan sisämarkkinasääntöjen oikea-aikaisen ja tehokkaan täytäntöönpanon säilyttäen näin sisämarkkinoiden eheyden.

Sääntelyn yksinkertaistaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen

35. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota, lainsäätäjiä ja jäsenvaltioita jatkamaan kunnianhimoisesti sääntöjen yksinkertaistamista ja hallinnollisen taakan keventämistä EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla, jotta varmistetaan sekä innovointia että pk-yrityksiä suosiva sääntelykehys, myös soveltamalla ”pienet ensin” -periaatetta, heikentämättä kuitenkaan ennustettavuutta, EU:n poliittisia tavoitteita, korkeatasoisia normeja ja sisämarkkinoiden yhtenäisyyttä.
36. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto
- a) kehottaa lainsäätäjiä kiireellisesti jatkamaan voimassa olevan lainsäädännön yksinkertaistamista ja siitä aiheutuvan taakan keventämistä erityisesti sopimalla ennen vuoden 2026 loppua kaikista vireillä olevista koontipaketeista, myös kunnianhimoisesta tekoälyä koskevasta koontiasetuksesta heinäkuuhun 2026 mennessä;
 - b) pyytää komissiota esittämään uusia koontipaketteja ja muita yksinkertaistamisaloitteita, myös suunnittelu- ja lupamenettelyjen nopeuttamiseksi ja pelkistämiseksi edelleen;
 - c) pyytää komissiota suorittamaan EU:n säännösten perusteellisen uudelleentarkastelun vanhentuneiden säännösten, päällekkäisyyksien, epäjohdonmukaisuuksien ja turhien säännösten poistamiseksi, mukaan lukien lainsäädäntöehdotusten mahdollinen peruuttaminen;
 - d) pyytää komissiota
 - i) varmistamaan, että uudet EU-aloitteet noudattavat sisäänrakennetun yksinkertaisuuden ja paremman sääntelyn periaatteita, että niihin liitetään laadukkaat vaikutustenarvioinnit, että ne edistävät unionin kilpailukykytavoitteita, myös sisämarkkinoiden parempaa toimintaa, ja että niillä vähennetään sääntelyyn, hallintoon ja säännösten noudattamiseen liittyviä kustannuksia sekä vältetään rasitteita;

- ii) suosimaan asetuksia direktiivien sijaan;
 - iii) rajoittamaan delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten käyttöä ja keskittymään niissä teknisiin kysymyksiin;
 - e) kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa kaikissa lainsäätöprosessin vaiheissa välttämään hallinnollisen lisätaakan sisällyttämistä EU:n säädöksiin;
 - f) kehottaa jäsenvaltioita välttämään ylisääntelyä ja kohtuuttomia kansallisia vaatimuksia, kun ne saattavat EU:n sääntöjä osaksi kansallista lainsäädäntöä ja panevat niitä täytäntöön.
37. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Euroopan komission puheenjohtajan sitoumukseen raportoida vuosittain Eurooppa-neuvostolle yksinkertaistamisen edistymisestä.

Kohtuuhintainen energia ja energiaunioni 2030

38. Maahantuotavien fossiilisten polttoaineiden viimeaikaiset hintapiikit osoittavat, että energiasiirtymä on edelleen tehokkain strategia pyrittäessä saavuttamaan Euroopan strateginen riippumattomuus, vahvistamaan häiriönsietokykyä, alentamaan energian hintoja rakenteellisesti sekä toimittamaan tulevaisuuden talouden tarvitsemaa puhdasta, runsasta ja kotimaista energiaa. Uusiutuvien ja vähähiilisten energialähteiden ja energianvarastointiratkaisujen käyttöönoton ja integroinnin vauhdittaminen on olennaisen tärkeää, jotta vähennetään riippuvuutta epävakasta fossiilisten polttoaineiden markkinoista ja parannetaan toimitusvarmuutta.
39. Samaan aikaan lyhyellä aikavälillä tarvitaan kohdennettuja ratkaisuja kohtuuhintaisen energian varmistamiseksi ottaen huomioon teknologianeutraalius ja jäsenvaltioiden erityistilanteet, tiettyjen teollisuudenalojen erityinen alttius tuotannon siirtämisen riskille ja tarve parantaa energiantensiivisten innovatiivisten alojen toimintaedellytyksiä ennustettavuutta ja tasapuolisuutta heikentämättä.

40. Lähi-idän konflikti vaikuttaa välittömästi Euroopan kansalaisten ja yritysten energian hintoihin. Eurooppa-neuvosto korostaakin koordinoitujen toimien tarvetta.
41. Tätä varten Eurooppa-neuvosto
- a) kehottaa komissiota esittämään viipymättä kohdennettujen väliaikaisten toimenpiteiden välineistön, jolla puututaan Lähi-idän kriisistä johtuviin maahantuotavien fossiilisten polttoaineiden viimeaikaisiin hintapiikkeihin;
 - b) kehottaa komissiota ottaen huomioon sen puheenjohtajan äskettäisen kirjeen, joka koskee muun muassa aikomusta kasvattaa markkinavakausvarantoa, esittämään kiireellisesti kohdennettuja ja konkreettisia toimia sähkön hintojen alentamiseksi ja liialliseen epävakautteen puuttumiseksi lyhyellä aikavälillä kaikkien sähkön hintojen osatekijöiden osalta, myös energiaintensiivisillä aloilla, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet. Tässä yhteydessä komissiota pyydetään myös tekemään tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa, jotta voidaan suunnitella kansallisia väliaikaisia ja kohdennettuja toimenpiteitä, joilla lievennetään polttoaineiden ja niihin liittyvien kustannustekijöiden merkittäviä vaikutuksia sähköntuotantokustannuksiin sekä kaikkien muiden kustannustekijöiden vaikutuksia kirjeessä esitetyn mukaisesti, samalla kun säilytetään pitkän aikavälin investointisignaalit, tuetaan uusiutuvan ja vähähiilisen energian tuotannon vauhdittamista ja varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla;
 - c) pyytää komissiota toimittamaan viimeistään heinäkuuhun 2026 mennessä päästökauppajärjestelmän uudelleentarkastelun, jotta voidaan vähentää hiilen hinnan epävakautta ja lieventää sen vaikutusta sähkön hintoihin, mukaan lukien tähän liittyvien toimitusketjujen kustannukset, ja toiminnan painopisteen muutokseen säilyttäen samalla päästökauppajärjestelmän keskeinen rooli ilmasto- ja energiasiirtymässä investointeja ja innovointia edistävän hiilipäästöjen markkinapohjaisen hintasignaalin avulla;

- d) kehottaa lainsäätäjiä sopimaan vuonna 2026 kunnianhimoisesta verkkopaketista tarvittavan infrastruktuurin rakentamiseksi nopeasti, sen suojelun ja häiriönsietokyvyn varmistamiseksi sekä yhteenliitäntöjen parantamiseksi sekä kansallisella tasolla että Euroopan laajuisesti muun muassa pelkistämällä ja nopeuttamalla lupamenettelyjä edistään siten yhdenmukaisia ja vankempia energiamarkkinoita sekä määrittämällä sisäisiltä tarjousalueilta saatavia kotimaisia pullonkaulatuloja koskevan joustavan toimintamallin, jossa otetaan huomioon kansalliset olosuhteet;
- e) kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota nopeuttamaan toimintaohjelman täytäntöönpanoa energiaunionin luomiseksi ennen vuotta 2030, jotta voidaan nopeasti mahdollistaa lisääntynyt ja kohtuuhintainen sähköistäminen.

Eurooppa-neuvosto palaa edellä mainittuihin kysymyksiin kesäkuussa 2026 tarkastellakseen edistymistä.

Edistetään Euroopan teollisuuden uudistumista ja innovointia ja vähennetään riippuvuuksia

- 42. Eurooppa-neuvosto korostaa, että kasvun edistämiseksi Euroopassa on ratkaisevan tärkeää kanavoida investointeja tulevaisuuden teknologioihin, vauhdittaa innovointia, edistyä digitaalisen teknologian ja tarvittavan infrastruktuurin aloilla sekä parantaa kestävä ja tuottava teollisen perustan toimintaedellytyksiä. Tämä olisi toteutettava teknologianeutraalilla tavalla ja ottaen huomioon pk-yritysten tarpeet. Strategisten riippuvuuksien vähentämisestä ja Euroopan geopoliittisen ja kaupallisen painoarvon lisäämisestä on tullut häiriönsietokyvyn, kasvun ja työpaikkojen luomisen edellytys.
- 43. Tätä varten Eurooppa-neuvosto
 - a) kehottaa komissiota yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kartoittamaan strategisten alojen riippuvuudet viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä;

- b) korostaa, että on tärkeää alkaa suosia eurooppalaista tuotantoa kohdennetusti ja oikeasuhteisesti strategisilla aloilla ja teknologioissa, ja kehottaa tältä osin lainsäätäjiä sopimaan vuoden 2026 loppuun mennessä teollisuutta vauhdittavasta säädöksestä 4. maaliskuuta 2026 annetun komission ehdotuksen pohjalta ja asiaa koskevia EU:n kansainvälisiä velvoitteita noudattaen. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota esittämään tältä osin lisäehdotuksia;
- c) kehottaa komissiota ryhtymään toimiin, joilla keskeisiä aloja suojellaan epäreilulta kilpailulta, myös käyttämällä oikea-aikaisesti unionin kaupan suojatoimia, ja puuttumaan ennakoivasti taloudelliseen pakottamiseen;
- d) kehottaa komissiota ja neuvostoa jatkamaan kauppaa- ja investointisuhteiden monipuolistamista muun muassa turvaamalla keskeisten resurssien ja teknologioiden saatavuuden sekä pääsyn toimitusketjuihin ja markkinoille;
- e) pyytää komissiota esittämään teknologista suvereniteettia koskevan paketin.

Investointien mobilisointi

- 44. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että kestävä kasvun perusedellytys on sellainen todellinen eurooppalainen säästö- ja investointiunioni, jonka täysin yhdentyneet ja toimivat pääomamarkkinat kanavoivat tehokkaasti säästöjä tuottaviin investointeihin EU:ssa. Tämä on olennaisen tärkeää, jotta myös strategisten alojen eurooppalaisille yrityksille voidaan tarjota pääomaa, jota ne tarvitsevat innovointiin ja kasvuun, ja jotta voidaan luoda laadukkaita työpaikkoja EU:ssa.
- 45. Tätä varten Eurooppa-neuvosto kehottaa
 - a) lainsäätäjiä saattamaan vuoden 2026 loppuun mennessä päätökseen neuvottelut arvopaperistamista ja lisäeläkkeitä käsittelevistä lainsäädäntöehdotuksista sekä markkinoiden yhdentymistä ja valvontaa koskevasta paketista;

- b) lainsäätäjiä saattamaan vuoden 2026 loppuun mennessä päätökseen neuvottelut digitaalista euroa koskevasta lainsäädäntöehdotuksesta;
- c) komissiota ehdottamaan kohdennettuja muutoksia vakavaraisuuskehukseen, jotta voidaan parantaa pankkialan valmiuksia rahoittaa Euroopan taloutta sekä samalla turvata rahoitusvakaus ja kaikilta osin säilyttää maailmanlaajuisesti tasapuoliset toimintaedellytykset. Tältä osin se pitää myönteisenä komission aikomusta esittää kesään 2026 mennessä kertomus pankkialan kilpailukyvyistä;
- d) komissiota ja lainsäätäjiä syventämään EU:n pankkimarkkinoiden yhdentymistä edistämällä pankkiunionin valmiiksi saattamista.

Eurooppalainen ohjausjakso

- 46. Eurooppa-neuvosto käsitteli vuoden 2026 eurooppalaisen ohjausjakson prioriteetteja ja vahvasti suosituksen euroalueen talouspolitiikasta. Eurooppa-neuvosto tarkasteli myös Euroopan unionin työllisyys- ja sosiaalipoliittista tilannetta.

IV EUROOPAN PUOLUSTUS JA TURVALLISUUS

- 47. Edelleen heikkenevässä geopoliittisessa tilanteessa ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan muodostaessa edelleen eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille Eurooppa-neuvosto vahvistaa pyrkivänsä kasvattamaan Euroopan puolustusvalmiutta ratkaisevasti vuoteen 2030 mennessä, vähentämään strategisia riippuvuuksia ja korjaamaan kriittisiä suorituskykypuutteita 360 asteen lähestymistavan mukaisesti.

48. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto kehottaa vauhdittamaan toimia puolustusvalmiuden saavuttamiseksi nopeasti. Eurooppa-neuvosto
- a) korostaa, että on tärkeää tehostaa työtä EU:n tasolla määritellyillä suorituskykyjen prioriteettialoilla täysin johdonmukaisesti Naton kanssa. Se pitää myönteisenä jo saavutettua edistystä ja sitä, että kaikki suorituskykykoalitiot ovat toiminnassa, ja toteaa, että jäsenvaltiot työskentelevät jo droonijärjestelmien ja droonien torjuntajärjestelmien yhteisen kehittämisen ja hankintojen parissa. Eurooppa-neuvosto panee merkille, että Euroopan itäisen sivustan suojelemiseen tähtäävien aloitteiden täytäntöönpanossa edistytään jatkuvasti. Se myös korostaa ennakkovaroitus-, ilmapuolustus- ja kaukovaikuttamiskykyjen sekä turvallisuus- ja puolustustarkoituksia palvelevien avaruusresurssien ja -palvelujen merkitystä. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että tulevina kuukausina voidaan käynnistää konkreettisia hankkeita, muun muassa hyödyntämällä SAFE-välinettä ja Euroopan puolustusteollisuusohjelmaa (EDIP) kaikilta osin. Se pyytää komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita toteuttamaan kiireellisesti tarvittavat lisätoimet molempien välineiden täytäntöönpanemiseksi;
 - b) peräänkuuluttaa harppausta Euroopan puolustuksen teollisen ja teknologisen perustan lujittamisessa, jotta se voi toimittaa entistä nopeammin suurempia määriä tarvittavia tarvikkeita, mukaan lukien tärkeimmät tarvikkeet Ukrainan tukemiseksi, myös mahdollisten maailmanlaajuisten toimitusvaikeuksien vuoksi. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita suorituskykykoalitioiden puitteissa ja Euroopan puolustusviraston ja komission tuella kannustamaan Euroopan puolustusteollisuutta lisäämään tuotantoaan tätä varten;

- c) toistaa erityisesti, että Euroopan puolustusmarkkinoiden asianmukainen toiminta ja jatkuva yhdentymisen kaikkialla unionissa, mukaan lukien EU:n sisäinen rajatylittävä pääsy osaksi puolustusalan toimitusketjuja, on tärkeää erityisesti pk-yritysten ja midcap-yritysten näkökulmasta. Tämä myös osaltaan vahvistaa Euroopan kilpailukykyä. Eurooppa-neuvosto kehottaa lainsäätäjiä saattamaan kiireellisesti päätökseen puolustusvalmiutta koskevan koontipaketin käsittely;
 - d) kehottaa Euroopan puolustusvirastoa saattamaan kesäkuuhun 2026 mennessä päätökseen työn, jolla vahvistetaan sen tukea jäsenvaltioille innovoinnissa, suorituskykyjen kehittämisessä, myös yhtenäistämällä vaatimuksia ja yhdistämällä kysyntää, ja yhteishankinnoissa;
 - e) on tyytyväinen Euroopan investointipankin jatkuviin pyrkimyksiin vahvistaa Euroopan puolustusteollisuutta, myös houkuttelemalla yksityisiä investointeja;
 - f) muistuttaa innovoinnin merkityksestä puolustusallalla ja tarpeesta hyödyntää Ukrainan kokemuksia;
 - g) muistuttaa sotilaallisen liikkuvuuden merkityksestä ja pyytää lainsäätäjiä edistämään asiaa koskevan ehdotuksen käsittelyä.
49. Eurooppa-neuvosto korostaa tilannetta EU:n itärajalla, ottaen huomioon Venäjän ja Valko-Venäjän aiheuttamat uhkat, sekä niihin jäsenvaltioihin kohdistuvia riskejä, joihin Iranin ja Lähi-idän tilanteella on suurin vaikutus. Se toistaa, että kaikkien EU:n maa-, ilma- ja merirajojen puolustus lisää osaltaan koko Euroopan turvallisuutta.

50. Ottaen huomioon vihamielisten toimijoiden, kuten juuri Venäjän ja Valko-Venäjän, jatkuvat hybridikampanjat Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita vastaan Eurooppa-neuvosto odottaa jatkuvia toimia, joilla vahvistetaan häiriönsietokykyä, parannetaan varautumista, suojellaan kriittistä infrastruktuuria sekä ehkäistään ja estetään hybridi-iskuja ja vastataan niihin, kiinnittäen erityistä huomiota droonien turvallisuuteen ja niiltä suojautumiseen.
51. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa päivittämään strategisessa kompassissa vuonna 2022 hyväksytyyn yhteisen käsityksen EU:n kohtaamista uhkista ja haasteista sellaisen kattavan EU-tason uhka-analyysin perusteella, jonka ulkoasiainedustaja laatii tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja niiden antamien tietojen pohjalta.
52. Eurooppa-neuvosto palauttaa mieleen, että on tärkeää tehdä yhteistyötä EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittiset tavoitteet jakavien samanmielisten kumppaneiden kanssa.
53. Edellä esitetyllä ei rajoiteta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonnetta ja otetaan huomioon kaikkien jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut perussopimuksia noudattaen.

V MUUTTOLIIKE

54. Eurooppa-neuvosto arvioi aiemmin antamiensa päätelmien täytäntöönpanon edistymistä ottaen huomioon muun muassa komission puheenjohtajan äskettäisen kirjeen. Se kehottaa tehostamaan työtä kaikilla osa-alueilla ensisijaisena asiana, myös ulkoisen ulottuvuuden ja kokonaisvaltaisten kumppanuuksien osalta, EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

VI MONENVÄLISYYS

55. Euroopan unioni on vahvasti sitoutunut vaalimaan YK:n peruskirjaa ja siihen kirjattuja sääntöjä ja periaatteita, erityisesti suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta, poliittista riippumattomuutta ja itsemääräämisoikeutta koskevia periaatteita, aikana, jona monenvälisyys ja kansainvälinen oikeus on asetettu kyseenalaiseksi.

56. Eurooppa-neuvosto toistaa unionin määrätietoisien sitoutumisen tehokkaaseen monenvälisyyteen ja sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen, jonka ytimessä on Yhdistyneet kansakunnat, ja Euroopan unionin tuen kansainvälistä oikeutta ylläpitäville instituutioille, muun muassa suojelemalla tehokkaasti kansainvälisiä tuomioistuimia ja niiden virkailijoita kaikilta uhkilta ja seuraamuksilta. Euroopan unioni pysyy ennakoitavana, luotettavana ja uskottavana kumppanina ja toistaa olevansa sitoutunut tekemään yhteistyötä kaikkien kumppaneidensa kanssa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden säilyttämiseksi sekä monenvälisten ratkaisujen löytämiseksi yhteisiin haasteisiin. Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta kunnioittaa merenkulun vapautta ja turvallisuutta kansainvälisen oikeuden ja YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti.
57. Euroopan unioni tekee yhteistyötä kaikkien kumppaneidensa sekä YK:n ja sen virastojen kanssa sisäisen uudistusprosessin edistämiseksi (UN80-aloite), jotta varmistetaan, että YK pysyy tehokkaana, kustannustehokkaana ja reagoivana.

VII MUUT ASIAT

Demokratioiden selviytymiskyvyn vahvistaminen Euroopassa

58. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että on tärkeää vahvistaa Euroopan demokratioiden selviytymiskykyä ja verkkoalustojen lakisääteistä vastuuta torjua disinformaation ja laittoman sisällön levittämistä, ja korostaa verkkoalustojen vastuuta vähentää niiden käyttöön liittyviä järjestelmäriskejä sekä tarvetta turvata informaatioympäristön eheys ja vastuuvollisuus. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota hyödyntämään tätä varten kaikilta osin digipalvelusäädöksen mukaisia välineitä. Se kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota EU:n ulkoasiainedustajan tuella parantamaan selviytymiskykyään hybriditoimien suhteen, erityisesti kun on kyse ulkomaisesta tiedonmanipuloinnista ja häirinnästä sekä yrityksistä heikentää demokratiaa, ottaen huomioon myös jäsenvaltioiden demokraattisiin vaaliprosesseihin kohdistuvan ulkomaisten yksityisten toimijoiden harjoittaman häirinnän. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää syventää kansalaisten osallistumista, vahvistaa demokraattista keskustelua ja suojella vapaita ja moniarvoisia tiedotusvälineitä ja kansalaisyhteiskuntaa.

Lasten suojelu verkossa

59. Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää suojella alaikäisiä digitaaliympäristössä erityisesti
- a) panemalla täytäntöön digipalvelusäädös ja siihen liittyvät alaikäisten suojelua koskevat suuntaviivat;
 - b) edistämällä digitaalista täysi-ikäisyyttä sosiaalisen median käyttämiseksi käyttäjien yksityisyyttä suojaten ja kansallista toimivaltaa kunnioittaen;
 - c) merkitsemällä tekoälyn tuottama sisältö ja kieltämällä sellaiset tekoälyjärjestelmät, joilla on mahdollista tuottaa ilman suostumusta intiimejä kuvia ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa esittävää kuvamateriaalia.

Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan rajalla sijaitsevat EU:n itäiset alueet

60. Eurooppa-neuvosto panee merkille komission tiedonannon Venäjän, Valko-Venäjän ja Ukrainan rajalla sijaitsevista itäisistä alueista – Vahvat alueet Euroopan suojana.

Dnestrjoki

61. Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi Venäjän Ukrainan siviili-infrastruktuuriin kohdistamat iskut, jotka ovat saastuttaneet Moldovan tasavallan tärkeimpänä makean veden lähteenä toimivan Dnestrjoen. Euroopan unioni on valmis avustamaan Moldovan tasavaltaa ympäristövaikutusten lieventämisessä muun muassa EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta. Eurooppa-neuvosto on tässä yhteydessä tyytyväinen jäsenvaltioiden antamaan välittömään tukeen.
